

Autor: Denisa Bláhová

Název práce: Vymahatelnost dodržování lidských práv u nadnárodních společností

Vedoucí BP: Mgr. František Valeš

Studentka se v bakalářské práci zaměřila na téma vztahu nadnárodních společností a lidských práv, zejména z hlediska porušování lidských práv při činnosti nadnárodních společností, možností prevence a regulace takových nepříznivých důsledků činnosti nadnárodních společností včetně role mezinárodního společenství a možností poškozených osob či komunit domáhat se náhrady škody, resp. obecně přístupu obětí ke spravedlnosti. V rámci výzkumu analyzuje a porovnává pro oběti úspěšné soudní případy v oblasti zásahů do životního prostředí.

Teoretickou část lze považovat za komplexní analýzu tématu, zpracovanou na výborné úrovni. Lze vyzdvihnout, že studentka pracovala s velkým množstvím literatury, a to zejména cizojazyčně, s jednotlivými zdroji studentka v textu operuje. Studentka prokázala velkou znalost tématu, které se jí podařilo vhodně prezentovat čtenáři.

Bohužel, výzkumná část práce tento výborný dojem značně poškozuje. Výzkumná otázka (lze mezi analyzovanými komponenty případů nalézt společné znaky) a zejména pak vedlejší výzkumné otázky byly formulovány v přímé návaznosti na teoretickou část, studentka hodlala porovnat takové aspekty případů, na nichž by zřejmě bylo možné do jisté míry generalizovat agendu soudních sporů v oblasti zásahů nadnárodních společností do životního prostředí, zejména pokud jde o předpoklady úspěchu sporu a minimalizaci překážek přístupu ke spravedlnosti na straně obětí. To se však studentce podle mého názoru nepodařilo.

Značné pochybnosti mám zejména o metodologii výzkumu. Studentka ji sice velmi dobře popisuje, dle výzkumné strategie analyzuje „úřední data (záznamy ze soudních procesů), archivní data (tato data se týkají informací o nadnárodních společnostech), v minimální míře pak výstupy masových médií (informace o procesech, jež se v médiích objevovaly“ (str. 43). Ve skutečnosti je však analýza případů (kap. 2.5.2., str. 46-52) pouhým přepisem, resp. doslovným překladem shrnutí případů, dostupných v databázi Business and Human Rights Resource Centre in <http://business-humanrights.org>, citované soudní dokumenty nejsou v případových analýzách ani částečně zpracovány. Studentka pak popisuje limity výzkumu, s de facto chybějící analýzou dokumentů se však vůbec nevypořádává. Nelze také opomenout, že na str. 63 studentka nahodile zmiňuje výsledek konzultací s analytiky BHRRC, aniž by však v metodách výzkumu zmínila, že jakékoli konzultace s odbornou veřejností v rámci výzkumu prováděla.

V důsledku chybějící analýzy dokumentů, též ve spojení s nevyhodnocenými konzultacemi s odborníky (které byly studentce vedoucím práce doporučeny a zřejmě, s ohledem na výše zmíněný odkaz, byly alespoň částečně provedeny), se nepodařilo provést příliš relevantní komparaci případů. Některé komponenty byly vyhodnoceny nesrozumitelně, např. závěr o tom, že případy vesměs projednávají soudy první instance – mám pochybnost, že studentka ne zcela porozuměla, že každá žaloba se vždy podává u soudu první instance; tento závěr je navíc v rozporu s popisem odvolacích řízení pro stížnosti forum non convenience a dále není nijak komparován s délkou soudních řízení. Ve vyhodnocení dále zcela postrádám podloženou analýzu k tomu:

- Z jakého důvodu či motivace skončily všechny případy mimosoudním vyrovnáním, tedy proč společnosti po několikaletých sporech přistoupily k peněžitému zadostiučinění obětí?
- Zda má závěr studentky, podle něhož jednotlivci neinicují spory, oporu v případech neúspěšných (s nimiž se studentka musela seznámit při výběru analyzovaných případů)? Existuje souvislost mezi podáním žaloby jednotlivce bez podpory nevládních či vládních institucí a neúspěchem ve sporu?

- Zda se ve výši odškodnění odráží rozsah způsobené škody a jakým způsobem? Studentka totiž zcela opomíjí, že základním východiskem pro určení rozsahu náhrady škody je intenzita a rozsah způsobené škody, naproti tomu studentka rozebírá, na co byla náhrada použita, byť to nebylo předmětem výzkumné otázky (ostatně ani to nesouvisí s tématem práce).

Diskuse, resp. vyhodnocení výzkumu v kap. 2.6. (str. 61 a násl.) se mi jeví jako spekulativní a nahodilé názory studentky, které nemají přímou oporu v analyzovaných dokumentech.

Práce má výbornou grafickou a formulační úroveň, rozsah práce je však příliš velký.

V rámci obhajoby by se studentka měla vypořádat s:

- jaké konkrétní dokumenty analyzovala a z jakého důvodu je v jednotlivých analýzách případů nezpracovala,
- jakým způsobem a s kým realizovala konzultace v rámci výzkumu,
- alespoň s jedním z výše uvedených vyhodnocení, která v práci postrádám

Celková známka před obhajobou: 2-3

(s ohledem na kvalitu teoretické práce a širokou práci s cizojazyčnou literaturou se přikláním ještě k hodnocení velmi dobře, bude však záležet na obhajobě)

V Praze dne 2.6.2016

Mgr. František Valeš